

инвесторов, при условии осуществления ими мероприятий по улучшению экологической обстановки и развитию городской инфраструктуры).

Хорошая транспортная доступность территорий, прилегающих к магистральным улицам, обуславливает их привлекательность для размещения предприятий торговли и сервиса, что в свою очередь увеличивает нагрузку на эти улицы и ухудшает экологическую обстановку в прилегающих кварталах. В то же время необходимость оздоровления экологической обстановки в данном районе требует вложения средств в создание альтернативных магистралей. Целесообразно учитывать эти необходимые в общегородских интересах затраты при определении размеров налогообложения объектов, размещаемых на магистральных улицах.

В. В. Тюрло
Київський університет
імені Тараса Шевченка
Київ, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КАРТОГРАФУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ “ЄВРОРЕГІОНУ КАРПАТИ”

В Іспанській хартії “Європа 2000 року” виділено сім типів регіонів, в тому числі “гірські”, до яких відноситься “Єврорегіон Карпати”.

Реалізація проекту “Єврорегіон Карпати” має важливе значення як для України, так і для інших європейських держав, що обумовлено, перш за все, значною кліматорегулюючою функцією та унікальними рекреаційними ресурсами цієї гірської країни. Крім того, Карпати у вирішальній мірі визначають характер протікання гідрологічних процесів, екологічну ситуацію та господарську діяльність на прилеглих територіях. Ці особливості справляють значний вплив на життєзабезпечення не тільки 25 мільйонів населення, що безпосередньо проживає на їх території, але й велику його кількість із суміжних областей та рекреантів, які щорічно приїждять в регіон на лікування та оздоровлення.

Тому вивчення особливостей землекористування та обґрунтування заходів, спрямованих на збереження та відтворення природного середовища Карпат, має велике соціальне, екологічне та економічне значення.

Важливим етапом у проведенні досліджень та висвітленні їх результатів в межах програм Карпатського Єврорегіону є картографування землекористування гірських територій, зокрема мережі об'єктів природно-заповідного фонду.

Головні завдання картографування Єврорегіону Карпати полягають у просторовому відображенні динаміки природних і особливо гідрологічних процесів та територіальних особливостей використання земельного фонду гірських територій, зокрема розподіл його між землекористувачами, категоріями земель та за крутизною схилів, показі специфіки природоохоронного, виробничого, рекреаційного та інших видів землекористування і розміщення основних їх об'єктів, а також екологічного стану земельного фонду та заходів, спрямованих на поліпшення його використання.

При картографічному дослідженні землекористування гірських територій, в першу чергу необхідно показати особливість таких його основних видів, що отримали розвиток в розглядуваному регіоні, як лісгосподарське, рекреаційне, природоохоронне, а також військово-оборонне, селітбне, сільськогосподарське, промислове, комунікаційне. Всі вони кардинально впливають на екологічну ситуацію та стан довкілля, але найбільший негативний вплив на природне середовище в сучасних умовах мають останні три види землекористування, які можна назвати "виробничими".

Подальше господарське використання гірських територій, особливо інтенсифікація розвитку процесів землекористування, повинне базуватися на врахуванні не тільки специфіки їх природного середовища і особливо найбільш вразливих його сторін, які необхідно відобразити при картографуванні, але й можливостей збереження та відтворення довкілля.

Гірські системи в порівнянні з рівнинними регіонами відзначаються великою крутизною території земельних угідь, що прискорює розвиток ерозійних процесів і водночас вимагає створення спеціальних природозберігаючих систем землекористування. Виходячи з цього, доцільно в процесі картографування тих видів землекористування, що базуються на використанні значних за площею обсягів територіальних ресурсів, відобразити розподіл земельних угідь за крутизною ухилів території. В першу чергу це стосується сільськогосподарського землекористування. В цьому випадку розподіл території за крутизною схилів необхідно картографувати за кожним видом угідь окремо. Це зумовлено тією обставиною, що в практиці сільськогосподарського землекористування для кожного виду угідь існує науково-обґрунтована система агротехнічного використання. Тільки за умови повного врахування рекомендацій та місцевих особливостей, можливе раціональне природокористування у процесі виробництва. Тому своєчасно впливати на процеси землекористування, зокрема, запобігати розвитку негативних тенденцій, можливо лише за умови, що кожен з цих процесів управляється, а отже, і аналізується з урахуванням територіальних особливостей природних, соціальних та економічних умов.

Особливе значення для дослідження гірських територій має картографування розміщення та використання орних земель в залежності від ухилу територій угідь. В значній мірі це зумовлено великим ступенем зміни початкового (природного) стану ґрунтового покриву при використанні його під рілля, що в умовах розорювання територій та відсутності економічних і фінансових можливостей для забезпечення потреб місцевого населення необхідним асортиментом продуктів харчування, призводить до використання під рілля земельних ділянок, що мають крутизну схилів більше 7°, а в окремих випадках і більше 15°. Орні землі з такою крутизною при крупномасштабному картографуванні повинні бути виділені особливо. Практичне значення має також розподіл рілля в залежності від кута нахилу території на наступні групи: 1) від 0 до 1°, 2) від 1° до 3°, 3) від 3° до 7°. Таке картографування орних земель дасть

зможу в практиці господарювання швидко виділити ділянки на яких необхідно застосування спеціальних ґрунтозахисних сівозмін та здійснювати контроль за додержанням науково-обґрунтованих заходів, спрямованих на раціональне використання угідь з різним ухилом території.

Особливе значення для гірських територій належить розвитку, а отже, і картографуванню природоохоронного землекористування. В значній мірі необхідність розширення цього виду землекористування обумовлено великою вразливістю гірських екосистем до антропогенного навантаження та наявність значної кількості необхідних для заповідання об'єктів, зокрема, унікальних природно-територіальних комплексів. Досить зазначити, що на території Карпат зростає близько четвертої частини флори Європи, а 240 видів - це рідкісні ендеміки, для яких необхідна повна охорона. Тому раціональне використання територій гірських регіонів передбачає досить вагомому частку природно-заповідного фонду в їх загальній площі.

Серед областей Українських Карпат на 1.01.1998 р. найвищий показник заповідання має Івано-Франківська область, питома вага площі мережі природно-заповідного фонду усіх форм заповідання, якої складає 13,24% від її території, в Закарпатській області цей показник становить 10,06%, Чернівецькій - 6,73%, а у Львівській - 4,28%. У порівнянні з пересічним по Україні показником - 3,66% - рівень заповідання території у згаданому регіоні значно вищий, але в порівнянні з Словаччиною, що має схожі природні умови і де цей показник сягає 28,8%, він значно нижчий.

В сучасних умовах велике значення для оптимізації режиму охорони природно-заповідного фонду має міжнародне співробітництво, зокрема створення транскордонних заповідників та парків. При картографуванні природно-заповідного фонду в Євро регіоні Карпати доцільно окремо виділяти об'єкти міждержавного, загальнодержавного, регіонального та місцевого значення, а також показувати ступінь режиму заповідання за класифікацією Міжнародного союзу охорони природи.

Додержання вказаних підходів при картографічному дослідженні гірських територій Євро регіону Карпати буде сприяти раціональному використанню, збереженню та відтворення їх природного середовища.

В.В.Тьорло, Київський університет імені Тараса Шевченка, студентка 5 курсу географічного факультету, м. Київ-22, вул. Васильківська, 90, тел. 266-34-16.

А.Г.Ткаченко, Б.П.Сергієнко
Київський університет
імені Тараса Шевченка
Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ GPS-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ ЗЕМЕЛЬНО-КАДАСТРОВОЇ ГІС

У відповідності з переорієнтацією економіки на ринкові відносини в Україні широкого розмаху набули роботи по земельно-кадастровій інвентаризації. Це створило проблему збору, обробки та зберігання великих